

Megjelenik minden héten négyszer: t. i. a Jelenkor vasárnap, kedden és csütörtökön; a Társalkodó pedig pénteken, mindegyik minden ízben egyegy íven. Előfizetheti helyben a szerkesztő s kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeült pedig minden királyi posta-hivatálnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánatos példányok iránt csupan a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésny főlvetetik s pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Pesti események ápril. 5—8-kaig; országgy. legújabb megálapodások, k. k. válaszok az országgy. Pesten évenkénti tartása, berekesztési határnapja, tud. egyetem, nemz. szín, ország czimere és színházak, az ősiség eltörlése, polg. st. aszfolyok szabadon becsátása, hitelintézet, jászok és hajlakerületek s közjogi választások iránt, t. ezikk a legelő- elkülönítés, őrsze-sítés ésfajzásról, kijavított t. javaslat a felelős m. miniszteriumról s márt. 30ki kerületi ülés; legújabb hírek Pozsonyban ápril 3ka s 5kérül, közgyűlés.)

Külföld. (Ausztria.)
Értesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDELY.

Pest, ápril 8án 1848.

A bécsi egyetem lelkes közönsége, mely az ausztriai monarchia általános reformjához az első lökést adá s melynek jogszerű igényei mégis oly kevésbé vételnek figyelembe, küldöttséget becsátott a pozsonyi és pesti fiatalsághoz, ezeket a szent ügyben egyesülésre s együttműködésre szólítani. Hozzánk ápril 4kén érkezének meg, s a Dunaparton hangos éljenzés s a testvériség legörvendőbb jeleivel fogadtának. Elkisértetének az ellenzéki körbe, hol Bécsnek a nyomoruságig leigázott állapotát festék. A gyűlöletes polizei hivatalnak csak neve változott belminiszteriummá, de valósága megmaradt. Sajtótörvényeik legkiméletes szóval gyilkosai a szellem gondolatának. Szabadságuk mindjárt születésekor bilincsekre veretett.

Ez méltó indignatiót támaszt nemesak közönségünkben, de egész Európa népségében. És ezen indignatio ha egyesített boszuban törend ki, legyen bár a dynastia még oly jó, mint a minő, érdekeit csak mindenhatóság mentheti meg enyészettől. — Pedig hogy a kitorés nem akar késni, azt az örökös tartományok legújabb fenyegető mozgalmak világosan tanúsítják.

Fővárosi népünkben ingerültséget támasztott még azon hír is, miszerint a jelenleg itten állomásozó sorkatonaságot kivetetni szándék, minthogy az a néppel sympathroz s helyét elfoglalni a Nugent ezred gyűlöletes nevű vitézivel, kik saját honfitársaikat rakásra lödözni dicsőségnek tarták. Közönségünk el van határozva e bevonulást erőhasználatl is akadályozni. Miniszteriumunk még nincs megerősítve, sőt — mint némelyek emlegetik — hadminiszterünk holléte nem is tudatik. — Egyetemi lelkes fiatalságunk az obscurantismust teljesen kiküszöböli az intézet cathedrálból. A jog- és bölcsészettől egy tanár sem fogadtatott el, Horvát Árpádot kivéve. Lenhossék — kit atyja tekintélye tett bonczani segédé, simpliciter kiutasított. — Tegnap tíz óraker ünneplésen fogadtának el a bécsi küldöttek, s az együttmunkálást már maga a lelkesedés biztosítja.

Másnap bécsi fiatal vendéginket az egyetemi ifju polgárság fogadá s egyesülten zászlók alatt vonult az egész nemzet a nemzeti museum előtti térre, mely helyszent leend az utónemzedék emlékeztetésben, itt vivatván ki s erősítettvén meg a népnek joga, szabadsága, mellynek színhaltó tetemére az önzés majd majd szelfődelet terített. Vasváry Pál felrúzó szónoklatban bemutatá a nagy számú közönségnek is Bécs város egyetemi küldöttségét s éljen rivalgásokkal üdvözöltének. Bulovszky Gyula pedig hason érzelemben német nyelvészöl ta néphez szives vendéglátásunkat azáltal is tudatandó s német beszédének kiemeltebb pontjait magyar éljenek köszönték. A küldöttségből ketten szóltak, Bleyer és Jules Siver, kik a bizalom és szeretet nyelvén mondák el a körülményeket, miközött Bécs közönsége volt, és mik közt van; együttmunkálás, kölcsönös segélyre híván fel a magyar fiatalság és népet, ha a viszonyok ismét akint alakulnának, hogy elnyomatásuk célozottnék általok. Ők monarchájokat szeretik s érdekeikhez ragaszkodnak, mert ezzel együtt hiszik saját jóllétök és szabadságukat is teljesen megállapíthatni, ellenkezőleg lelkükből gyűlölik ama nyomoru politikai rendszert melly, hogy az összes nép életétől elvonhassa a cselekvés erejét, bureaucrativá fajult, s mint ilyen véradálya volt a fejdelem és nép érdekinek egyszersmind. Az örökös tartományok polgárközönsége sokáig nyögött a zsarnokhatalom vas-körmei közt a nélkül, hogy lelket érzelt volna keblében, melly az élet istene gyanánt szikrát öntött volna az idegekbe, hogy e zsarnoki önkény bilincsei nehezek és szolgálaiaknak találattván az egyesült erő által szét töressenek. — Soká, igen soká kelle várni, míg Pest vmegyében a lelkes ellenzéki körnek eszébe jutott Kossuth Lajost a megye országgyűlési képviselőjének megválasztani. Kossuth, mint az osztrák monarchia reformatora gyújtotta fel az örökös tartományok németében a lelkesedés ama tűzét, melly általános szabadságát teremteté s melly a világ bevégeztéig elaludni soha többé nem fog s'tb.

Hllett kegyelettel néztünk a bécsi egyetem hős közön-

ségének szagatott zászlójára is, melly ama küzdésben lobogott lelkesítőleg s hogy szabadság adassék a népnek, polgár-vér ontatott. Barátságot mosolygott ennek elébe nemzeti tricolorunk s árnyakban teljesen megkötött a szent frigy, mi ellen sem az idők vénsége, sem elleneink ármánykodása győztes nem leend.

Az egész gyűlés innét a rákóczy és marseillaise harsogtatása mellett vonult a megyeházhoz, hol a választvány ülészetett. Itt a küldöttség szónoka előadta küldetésök ezéljét. Ők oly hazának levén gyermekei, hol a gondolat már bölcsőjében megöleték s a szabad szólhatás nehéz tilalom alattnyögött, bocsássanak meg a magyarok, ha terjedelmes beszéd helyett, minék emlitett viszonyok köztgyakorlatában nem lehetnek, csak röviden mondandja el, miért látogaták ők meg most Pestet. — Bécs város fiatal közönsége leghőbb rokonszenvéől biztosítja a magyarokat s e rokonszenven engedé, hogy a csak alig félhónapos szabadság dicső reggelén meg ne emlekezzenek a hős magyarságról, mellyel annyi század fergeteget egy korona alatt szenvedék át, s ez időben látszólag egymás ellenségiül tekintetének, minthogy a kormányzó politika bureaucratius hatalmát az egy korona alatti nemzetek egymáselleni kölcsönös gyűlöletére alapítá. Az eszközök remekül használtának fel három századon át, s a két szomszéd nemzet — elzárva egymástól — idegen érzelemmel fordult el egymástól. — De a megismerkedés, a szeretet és bizalom hajnala napjainkban ránk derült, s Bécs fiatalsága a multnak hibáit kiigazítandó ime megjelent, hogy testvéri s baráti jobbot nyujtson e derék nemzetnek, melly a sötétszadokban bástyája volt a művészet s tudományosságnak, melly a török csaták húzamos ideje alatt Németországban kifejtett. —

A megyei választvány nevében Kendelényi K. üdvözlé a lelkes küldöttséget biztosítva ezt a szívességről, s őszinte barátság és testvériségről, mellyel a magyar nemzet, s itt különösen Pest népsége a lelkes bécsiek iránt viseltetnek. Hangos éljenzés közt kísérteték innét a küldöttség szállására a „magyar királyhoz,“ hol a meglepetés s a léleköröm legszebb nyilatkozatival vallák meg kíséroiöknek, miként — habár sokat remélték is fogadtatásuk iránt a híres magyar vendégszeretettől, de hogy ennyi rokon kebel, a bizalom és ragaszkodás illy őszinte jeleivel találkozzanak, azt remélni nem merék. Érzékeny kifejezésekkel köszönték meg.

Délutáni két óraker az egyetemi ifjuság által rendezett lakomához hivatának, hol a barátságos contestatióknak csak folytatása volt. Érdekes és jelentékes pohárköszöntések zavaltának. — Evés után a casinói könyvbe jegyzék neveiket a küldöttek, mint e nap és szép eseménynek emlékeztét. — Öt óraker pedig a városház teremében tartott választványi ülésben jelenének meg, hol Rotte n b i l l e r elnök által fogadtának, s ugyanitt egy zászló átvételére szólítottának föl, melly a pestieknek a bécsiek iránti rokonszenvét jelképezendi. Nyolczadfél óraker a nemzeti színházba vezettetének, hol a reggel hirdetett Antony dráma helyett operai, tánc s népsziműi egyveleg rögtönzöttetett. A színház szinte kimutatni akarván vendégink itt léte fölötti örömet, nekik két földszinti páholyt nyitattott, mellyek nemzeti zászlókkal ékesítettének föl, az egész színház ki volt világítva, s a függöny ivezetéről izléssel rendezett két finom zászló csüngött — nemzeti és fehér, ugyanilyen színű széles szalaggal a középben összefoglalva. — Először: Hunyady L. opera első felvonása adottott, mellynek azon része, hol a csel-szövő leszuratik, zajos taps és tetszésben részesítettet. — Utána a Csikós első, majd második felvonásinak népiesb jelenetei adatának, s Füredy jeles éneke és Réthy sajtáságos játéka vendégink osztatlan tetszését nyeré ki. Lejtett még magyar négyes, és tyroli tánc is, melly megtapsoltatott. — A darab bevégezte után ismét a „Tigris“ fogadóba vezettetének vendégink, hol mozgalmaink vezéremberei által este-béddel tiszteltetének meg.

Csütörtökönf. hó 6án délután 6 óraker a muzeum terén népgyűlés tartatott, mellyben Degré Alajos felolvasá Bécs polgárközönségének kívánatát, mellyre a nagy tömeg lelkesedéssel dörögte a jóváhagyást. Ugyanez alkalommal még Irányi és Vasváry beszéltek a néphez, azt kitorésre s kezdett pályajokon tántoríthatlan haladásra lelkesítvén.

F. hó 7én a bécsi küldöttség a pestiek őszinte szerencsekívánataik közt eltávoztak. Pest város polgársága és fiatal közönsége e testvéri közeledést vizonzandó kebléből szinte küldöttséggel fogja bécsi rokonikat megörvendeztetni, s ez által megszilárdítani ama kapcsolatot, mellyek a két status népsége közt a szabadság szent érdekében fűzetek. —

Horvát rokoninkhoz is menend egy illy küldöttség fővárosunkból, melly Horvátország polgárit fölhivandja a nyolczszáz esztendő viszonyának ragaszkodóbb respectálására. Lelkünkől ohajtunk e téren sikert, s mennyiben hiszszük, hogy Horvátország jóvendője csak a magyarországi kölcsönös kapcsolatban van, s hogy elválna ettől, a legkétesb nemzeti állás bizonytalanságának teszi ki magát — a küldöttség lelkes tagjai által e körülmények fölül felvilágosítottván, valamint arról, hogy a magyar nemzet a horvátok nemzetisége iránt becsülés s kimélettel viseltetik, s azt nem lerontani, de folyvást fentartatni akarja: ellérendnek eddigi nézések s kívánataiktól, s a helyett, hogy külön miniszteriumot sürgessenek, igen jól találndják magokat a felelős magyar miuizteriumban, melly egyszersmind a horvátok miniszteriuma leend.

Magánlevelek után állittatik, miként a dicső francia nép Párizsból a népszabadság bölcsőjéből magyar hazánk virágzó fővárosát, Pestet szinte küldöttséggel szándékoznak megtisztelni, melly híren minden magyar kebel csak őszintén örvendhet, mielőbbi teljesülendését polgári imája egyik pontjaul teheti. —

A f. hó 7én délután tartott választványi ülésben némely panaszokdók által szóba hozatott, miként a német ideiglenes színházban annak igazgatója egy új darabot lenne 8kán adandó, mellyben az üldöztetés tárgyaiul velt zsidóság csufoltatik ki. Voltak, kik e botrány végrehajtását akadályozni javas-lák, mivel azonban ez nem lenne egyéb, mint egy faja az előleges vizsgálatnak, melly a gondolat-svélemény-szabadságot öli el, a darab adatása eltílatni nem fog. Nem lehet nem csudálkonzunk polgárságunk azon általános ellenszenvéen, mellyel Izrael közönsége iránt viseltetik, valamint a Noththeater igazgatójának azon könnyelműségén s hogy ne mondjam hálátlanságán, miszerint épen azon közönség kigunyolására vonatja fel függönyeit, mellynek forintjai tarták fen eddig jobbadán az intézetet, s Forst urat bukástól megmenték.

Mozgalmink nyugodtabb alakot öltének; az országgyűlés eloszlása s hozott törvényink szentesítése felé irányoztat-vák a gondolatok. Beszélük, hogy felséges királyunk Pozsonyból hozzánk is lerándulna, kísértette az ország törvényhozói által. — Örvendhetünk e szerencse valósulásának? nem tudjuk; — egyébként szeretett nádorunk, felelős miniszter-eink, s megyénk követeinek elfogadási tiszteletökre fényes előkészületek tervezetéről lehet hallani.

A bécsi bankjegyek crise ismét beállott; magán-he-lyeken felváltani bajos; a budai bankhivatal, és városházi le-tét hivatalnál reggeltől néha estig is el kell várakozni, mig hu-szasokhoz jut, minek nem annyira az ezüst pénz hiánya oka, mint az, hogy egyesek szedik azt össze, s körmeik közül ki-ereszteni tartózkodnak.

Királyi Pál, nemzetőr.

Ifjabb Apponyi György gr. b. t. tan. s volt m. udv. fő-kanczellár urtól köv. sorokat vetük lapunkba igtatás végett: „Ambár esekély személyem a jelen eseménydús időben figyelem alig gerjeszthet, kénytelennek érzem magamat a sajtóhoz — mellynek szabad mozgalmától a tiszta öntudat nem retteg — fordulni, miszerint azon ellenem felhozott állítást: hogy hivatalomról lelépésem után a nemzet újabb időben feltűnt ohajtásai ellen alattomos uton törekedtem legyen, ezennel visszautasít-sam, becsületézetem és jellemem nem türvén azon balvélemény-nen alapult vádat: mintha bármely ügyért is — ha mellette nyílt sisakkal többé föl nem léphetek — alacsony fondorkodásra ve-temedni képes volnék. E nyilatkozatomat, mellyel erkölcsi ál-lásomnak és mindazoknak tartoztam, kik azt becses figyelmük-re méltatni sziveskednek, azzal fejezem be: miszerint felséges királyunk és hön szeretett hazánk iránti hűségemhez képest, politikai elveimet, mellyekkel polgártársaim javát és a közjó előmozdítását hittem legbiztosabban elérhetőnek, és mellyeket mindenkor nyíltan és határozottan bevalloztam volt, a tények erejének alárendelni kötelességemnek tartom annyira, misze-rint mindazon törekvéseket, miktől — jelen nehéz körülményeink-ben — átalakulásunk szerencsés megoldása, az élenk mozgal-mak lecsilapítása, és a nélkülözhetlen rend helyreállítása vár-ható, nehezteni nem akarhatom; sőt a legéberebb buzgalom-mal hivatva érzem magamat, a magányélet engedte körben, azoknak elősegítésére mind azt teljesíteni, mire a becsületér-zet és polgári hűség kötelez. Reménylen az érdemes szerkesz-tőség méltányosságától hogy ezen soroknak legközelebb lap-jában helyt engedend. Ifj. gróf Apponyi György.

Országgyűlési legújabb megálapodások.

Kegyelmes kir. válasz, az országgyűlésnek éven-kint Pesten leendő tartása iránt. Ő cs. és ap. kir. fels. leg-kegyelmes urunk nevében a fens. főhggel s Magyarország és hozzákapcsolt részek karai és rendével kegyesen tudatan-dó: a kk. és rr. által m. hó 30án az országgyűlésnek évenkint Pesten leendő tartása iránt fölterjesztett törv. javaslatot ő cs. k. fels. kegyelmesen jóváhagyáni méltóztatott. Egyébiránt sat. Ő cs. és ap. kir. fels. által, Bécs szentgyörgy hó 2án 1848. Zse-dényi Eduard s. k.

Kegyelmes kir. leirat, az országgyűlés berekesztésének határnapja iránt. Első FERDINAND 'sat. Fenséges 'sat. Jelen országgyűlésnek folyó eszt. szentgyörgyhó 10. napján leendő berekesztését kegyesen elhatározzák; erről kedveltségét és hűségüket, a még felterjesztendő tárgyaknak mielőbb előterjesztése végett azon hozzáadással értesítjük: hogy szentgyörgy hava 9kén legmagasabb személyünkben sz. kir. Pozsony városunkban megjelenni 's a' hozandó törvényeket kir. jóváhagyásunkkal megerősíteni szándékozunk. Kikhez egyébiránt 'sat. Kelt birodalmi fővárosunkban Bécsben Austriában szentgyörgyhó 2kán, az ur 1848. esztendejében. FERDINAND, m. k. Szógyény László m. k. Zsedényi Eduard m. k.

Kegyelmes kir. válasz a magyar egyetemről, a nemzeti színről's ország czimeréről és a színházokról. Ó cs. 's ap. kir. fels. legkegyelmes urunk nevében a' fens. főhggel 's Magyarországot és a' hozzákapcsolt részek karaival 's rdeivel 'sat. kegyesen tudatandó: A' m. egyetemről, a' nemzeti színről és ország czimeréről 's a' színházokról szóló, és az orsz. kk. által f. e. böjtmáshava 30án kelt alázatos felírásukkal felterjesztett t. cikküket ó cs. k. fels. kegyelmesen jóváhagyni méltóztatott. Egyébiránt 'sat. ó cs. és ap. kir. fels. által Bécsben, szentgyörgyhó 3án 1848. Zsedényi Eduard s. k.

Kegyelmes kir. válasz az ősiség eltörléséről's Fiume és Buccari kerületekről. Ó cs. 's ap. kir. fels. legkegyelmes urunk nevében a' fens. főhggel 's Magyarországot és a' hozzákapcsolt részek karai és rendeivel kegyesen tudatandó: Az ősiség eltörléséről 's a' Fiume és Buccari szabad tengerkereskedési kerületekről készített 's f. e. böjtm. hó 30kén napján alázatosan felterjesztett t. cikküket ó fels. azzal, hogy a' Fiumei és Buccari kerületekről szóló t. javaslat 2k szakszának utóbbi része ekként szerkesztessék: „kivéve a' szolgálatban levő katonákat, azonban csak szorosan vett személyes 's bűnvádi keresetekre és szolgálati vétségekre nézve kegyelm. helybenhagyja. Egyébiránt 'sat. ó cs. és ap. kir. felsége által; Bécsben szentgyörgyhó 3án 1848. Zsedényi Eduard s. k.

Kegy. kir. válasz a politikai statusfoglalók szabadon bocsátásairól. Ó cs. 's ap. kir. fels. legkegyelmes urunk nevében a' fens. főhggel 's Magyarországot és a' hozzákapcsolt részek karai és rendeivel kegyesen tudatandó: A' politikai foglalók szabadon bocsátásairól f. e. böjtm. hó 30án tett alázatos felterjesztés folytán a' kk. és rr. értesítettnek, miszerint ó cs. 's kir. fels. a' kk. és rrdek e' kérelmet, atyai szíve sugallatát követve, már kegyesen megelőzte legyen. Egyébiránt 'sat. ó cs. 's ap. kir. fels. által. Bécsben szentgyörgyhó 3án 1848. Zsedényi Eduard s. k.

Kegyelmes kir. válasz a hűelintézetiről. Ó cs. 's ap. kir. fels. legkegyelmes urunk nevében a' fens. főhggel 's Magyarországot és a' hozzákapcsolt részek kk. és rreivel kegyesen tudatandó: A' hűelintézet felállítását tárgyozó és az orsz. egybegyűlt kk. és rr. által f. e. böjtm. hó 23kén felterjesztett tozikket ó fels. általában helybenhagyni méltóztatott. Egyébiránt 'sat. ó cs. 's ap. kir. fels. által Bécsben, szentgyörgyhó 3kán 1848. Zsedényi Eduard s. k.

Kegy. kir. válasz a jász-kun kerületről, Hajdu kerületről's azon ügyekről, melyek eddig földesuri hatóságok által intéztettek 's a' községi választásokról. Ó cs. 's ap. kir. fels. legkegyelmes urunk nevében a' fens. főhggel 's Magyarországot és a' hozzákapcsolt részek karai és rendeivel kegyesen tudatandó: A' jász-kun kerületről, Hajdu kerületről és azon ügyekről, melyek eddig földesuri hatóságok által intéztettek 's a' községi választásokra nézve f. e. böjtm. hó 30áról felterjesztett t. javaslatokat ó fels. azzal méltóztatott kegyelmesen jóváhagyni, hogy a' földesuri hatóságok által eddig intézett ügyekről szóló t. cikk 4k Sa ekként fejeztessék be: „épületeket és készületeket, — a' mennyiben azok a' megye székhelyén nem léteznének, a' megyékne ideigl. átengedni kötelesek; a' utolsó törvény első szakasza pedig ekként resztesztessék be: „vagy ezután fognak a' megyék meghallgatása mellett a' miniszterium javaslatára ó fels. által felruháztni: „Egyébiránt 'sat. ó cs. és ap. kir. fels. által Bécsben szentgyörgyhó 3án 1848. Zsedényi Eduard s. k.

Törvénycikk az őszszesítésről, legelőelkülönítésről és faizásról. A' T. l. vénycikk 3k Sa folytában rendelkeztek: 1. §. Olly helyeken, hol a' földesur és volt jobbágyai között a' legelőelkülönítés, illetőleg urbéri rendezés akár egyezség, akár urbéri per útján valóságosan és tetteleg már végrehajtott, az ekként megtörtént őszszesítés, illetőleg elkülönítés többé fel nem bontathatik. — 2. §. Olly helyeket illetőleg, melyekre nézve az őszszesítési vagy elkülönítési per a' földesur és volt jobbágyai között e' törvény kihirdetése alkalmakor végítélet által már be van ugyan fejezve, de ezen végítélet még felsőbb vizsgálattól, vagy végrehajtástól függ, az őszszesítési vagy elkülönítési per felsőbb vizsgálata a' királyi és illetőleg báni tábla által történik, az ekként végsőleg eldöntött perben pedig az ítélet, vagy ha a' kérdés a' felek között egyezség útján intéztetett el, ezen egyezség az alispáni bíróság által végrehajtható. — 3. §. Olly őszszesítési 's illetőleg elkülönítési perek, melyek e' törvény kihirdetése-

kor már folyamatban vannak, de végítélet által még be nem fejeztettek, vagy jelen törvény kihirdetése után czéloztatnak folyamatba tételni, az alispáni bírósághoz tételnek által, illetőleg ezen bíróság előtt lesznek indítandók; a' barátságos egyezség megpróbálása az eljáró bírónak minden esetben szoros kötelessége levén. — 4. §. Olly helyeken, hol a' földesurnak volt jobbágyai a' faizást, makkolást, gubacszedést, vagy bármely egyéb javadalmakat az urbéri törvények korlátai között a' földesur erdejében gyakorolják és e' tekintetben különösen kihatott erdőrészszel ellátva nincsenek, a' faizási haszonvételnek, ugy szinte a' makkolást, gubacszedési és egyéb javadalmaknak elkülönítve leendő gyakorlására, akár a' földesur, akár volt jobbágyai, pert az alispáni bírósák előtt, különösen is indíthatnak; melly eljárásban a' felek között a' barátságos egyezséget mindenekelőtt megpróbálni az eljáró bírónak szinte szoros kötelességévé tételik. — 5. §. A' 3k és 4k Sban említett perek a' megyei törvényszék, innen a' királyi, illetőleg báni tábla által fognak felebbvitel útján az ítélet végrehajtása előtt vizsgáltatni. — 6. §. Egyébiránt az 1807: 31. t. cikk ezennel is megerősítetvén, a' megyéknek az erdők jó karban tartására felvigyázni ezental is szoros kötelességükben álland. — 7. §. A' miniszterium az erdők sikeresebb miveltése 's fenntartása iránt a' legközelebb országgyűlésnek részletes törvényjavaslatot fog előterjeszteni.

Üzenete a' kk. és rrnek a' m. fürdekezés, a' vallás dolgában aküldött törvényjavaslatra tett észrevételek folytában. A' kk. és rr. a' törvényesen bevett vallások elveit épen a' 2k §. értelmében vett egyenlőség és viszonyosság által vélvén ollyképen biztosítva lenni: miszerint azok törvényhozás útján nem is korlátozhatók, ellenben ugy hiszik: hogy az „egyházi szerkezet sérthetlenségének“ betétele által sokféle magyarázatra nyújtanának alkalmat, mit inkább távoztatni kívánván, előbbeni szerkezetökhöz ragaszkodnak. — Továbbá a' m. fürdek által a' 3k §. elején beigtatandóknak véleményzett ezen szavakat: „az oktatás szabadságának saját elvei szerinti teljes alkalmazása mellett“ mint belátásuk szerint épen fölöslegeseket, annál is inkább mellőzhetőnek gondolják: mivel az oktatási rendszerre nézve jövőre előterjesztendő törvényjavaslatot a' felelős magyar miniszterium teendői közé sorolják — és ugy vannak meggyőződve, mikép az egyes felekezetiük vallásbani oktatására nézve megkívántató szabadságnak a' közzállomány szempontjából értelmezése egyébként is a' jövő törvényhozó testület feladata leend. —

Felírás ó fels. udvara fenntartásához, diplomatiához, és a' magyar hadsereghez megkívántató különfele katonai testületek ellátására szükséges költségeknek jövő beszámítás mellett ideiglen történt följánlása tárgyában. Fels. király! Addig is, mig azon közzállalmi költségek iránt, melyek az őszszes birodalmat közösen érdeklik, kölcsönös értekezés után a' jövő törvényhozás intézkedendik, a' királyi udvar föntartásához, a' közös diplomatiához és magyar hadsereghez megkívántató különfele katonai testületek ellátására szükséges költségek fejében, minden esetre jövő beszámítás mellett, 3,000,000 pftot, felségednek mult martius hó 31kén kelt kegyes királyi leirata folytában ezennel megajánlunk. Kik egyébiránt 'sat. — Kelt szab. kir. Pozsony városban 1848. aprilis hó 3dik napján tartott országos ülésünkben.

Felírás az 1848. eszt. mart. 31kén kelt k. leiratra a' felelős m. miniszterium alakítás tárgyában. A' nemzet kívánatának legnagyobbikát megadta felséged. Beváltotta királyi szavát. Letette alapját átalakulásunknak, mellyre polg. alkotmányunk épületét, korszerűleg tágítva, biztos állandósággal rakhatjuk. Megvagyunk győződve: hogy felséged kegyelmes akaratának hozzájárulását azon intézkedésektől sem fogja megtagadni: melyeket polgárizati új viszonyaink még igénylenek. — Fogadja felséged forró kiolthatlan háláját egy hűnemzetnek, mellynek történeti lapjain az 1848. évi mart. 31ke örök betűkkel van feljegyezve. — Ámde azon általános mozgalomnak rohanó árajai között, melly egész Európát villámsebességgel keresztülhatotta 's mellynek fergetege bennünket is megrázott: azt, mi még kívánatlik, hogy a' közélet — új alapjain — rendszerített formákban nyilatkozhassék, megtenni gyorsan, haladéktalanul szükséges; mert mindaddig, mig az új elemek határozott alakot és azon eszmék, melyeket az időnek hosszú évek során mellőzött szükségéi érleltek, — biztos ösvénynyernek törvény által, nem remélhető, hogy a' régi szük korlátokon túl emelkedett mozgalom hullámszerű folyvást növekedve, mindinkább terjeszkedni megszűnhesse; annál kevésbbé pedig, hogy a' régi korlátok közé szorulhassanak vissza; a' kormányzás is tehát mindaddig, mig a' törvényhozás működése tart, sikeresen nem kezelhetik. — Ugyanazért kötelességmulasztásnak tartanók Felséged magas figyelmét azon t. javaslatokra nem irányzani, melyek rész szerint jóváhagyás alá már felterjesztve vannak, rész szerint rövid napok alatt fognak felséged elibe feljuthatni. — Felséged az által, hogy egy független felelős magyar miniszterium alakítását kérésünknek megadta, megvetette alapját hazánk

szabadságának, boldogságának, felvirágzásának. Hogy a' miniszterium hováhamarabb magas feladatát sikeresen munkába vehesse; hogy azon törvények mielőbb megalkotva 's életbe léptetve legyenek, melyek hiányában a' közélet szükölködik a' szükséges nyugalom és megállapodás nélkül; a' törv. hozzás működését néhány rapon tulterjeszteni alig lehet, és ezért örömmel vettük felségednek folyó hó 2kán kelt kegy. kir. leiratát, mellyben az országgyűlés berekesztésének határnapját kitézni méltóztatott. — Örömmel értettük: hogy felséged kegyes lesz szerencésíteni a' nemzetet magas személye jelenlétével: mert tulajdon tapasztalása által fog meggyőződni: miképen a' hálának és hódolatnak érzelmei, melyeket szavakkal magyarázni elégtelenek vagyunk, nem hű vagy változékony játéka a' lelkesedés által feldobogó kebleknek. — A' magyar nemzet annyiszor bizonyított hűségének megbecsülhetlen jutalom-zálogát nyújtá felséged azon kir. bizalma által: midőn annak, mit a' nemzet az 1790: 10. t. cz. valóítására jogosan követelt, életbe léptetését elhatározta; és viszont zálogul a' nemzetnek a' practica sanctio által lefektetett hűség esküjét fogadta el. Felséged királyi bizalma, mellyet a' magyar nemzetben helyeztetett, nem fog csalódni. Felséged ápolni, kifejtetni fogja az életcsirát, mellyet a' szabadság földébe ültetett: a' magyar nemzet pedig be fogja váltani hűségének esküjét; valamint felséged beváltotta kir. szavának ígéretét. Alkotványunk új épülete a' nép boldogságát, egyetértésben, jó érzeményben és hűségben öszszelövadását fogja eszközölni: és ez által felséged magyar trónja, mig e' nemzet él, a' világ történeteinek bármely viharai között rendíthetetlenül fog megállani, szeretete és hűsége alapján a' népnek, mellyet felséged, a' sors változhatlan végzeteként magának és kir. házának elválaszthatlanul újra eljegyzett. — Felséges király! midőn a' független felelős magyar miniszterium iránti törvényjavaslatot Felségednek a' f. e. mart. 31kén kelt k. leiratához alkalmazva, kir. jóváhagyás végett ujabban felterjesztendő, hódoló jobbágyi alázattal maradtunk Kelt sz. kir. Pozsony városban 1848. év szentgyörgyhó 3kán tartott országos ülésünkben.

Törvényjavaslat független magyar felelős miniszterium alakításáról. (A' leirat értelmében kijavítva). 1. §. Ó felségednek a' királynak személye szent és sérthetetlen. — 2. §. Ó felségednek az országbéli távollétében a' nádor 's királyi helytartó az országban 's ahoz kapcsolt részekben, a' korona egységének 's a' birodalom kapcsolatának épségben tartása mellett, a' végrehajtó hatalmat a' törvény 's alkotvány ösvényén teljes hatalommal gyakorolja, 's ez esetben a' mostani nádor es. kir. főhgg Istvánnak személye hasonlóképen sérthetetlen. — 3. §. Ó felsége 's az ó távollétében a' nádor 's királyi helytartó a' végrehajtó hatalmat a' törvények értelmében független magyar miniszterium által gyakorolják, 's bármely rendeleteik, parancsolataik, határozataik, kinevezések csak ugy érvényesek, ha a' Budapesten székelő miniszterek egyike által is aláíratnak. — 4. §. A' miniszteriumnak mindegyik tagja mindennemű hivatalos eljárásáért felelős. — 5. §. A' miniszterium székhelye Budapest. — 6. §. Mindazon tárgyakban, melyek eddig a' m. k. udvari kancellariának, a' k. helytartótanácsnak 's a' k. kincstárnak, ide értve a' bányászatot is, köréhez tartoztak, vagy azokhoz tartozniok kellett volna, 's általában minden polgári, egyházi, kincstári, katonai és általában minden honvédelmi tárgyakban ó felsége a' végrehajtó hatalmat ezental kizárólag csak a' magyar miniszterium által fogja gyakorolni. — 7. §. Az érsekek, püspökök, prépostok 's apátoknak és az ország zászlósainak kinevezése, a' kegyelmezés jogának gyakorlata, és a' nemességnek, ezimeknek 's rendeknek osztása mindig az illető felelős magyar miniszter ellenjegyzése mellett, egyenesen ó felségedt illeti. — 8. §. A' magyar hadseregnek az ország határain kívüli alkalmazását, nemkülönbön a' katonai hivatalokrai kinevezéseket, szintugy ó felsége fogja, a' 13. §. szerint, folyvást királyi személye körül leendő felelős magyar miniszter ellenjegyzése mellett elhatározni. — 9. §. Azon tárgyak, melyek a' 6k Sban említett kormánytestületek által végrehajtandóak ó felségedhez szoktak felterjesztetni, kivéve a' 7k és 8k szakaszokban kijelölteket, ó felségednek az országbéli távollétében a' miniszterium által a' nádor 's királyi helytartó elhatározása alá terjesztendők. — 10. §. A' miniszterium áll: egy elnökből, 's ha az maga társzat nem vállal, kivüle még nyolcz miniszterből. — 11. §. A' miniszterelnököt ó felségednek országbéli távollétében a' nádor 's királyi helytartó, ó felségednek jóváhagyásával nevezi. — 12. §. Miniszterársait legfelsőbb megerősítés végett az elnök teszi javaslatba. — 13. §. A' miniszterek egyike folyvást ó felségednek személye körül lesz, 's mindazon viszonyokba, melyek a' hazát az örökös tartományokkal közösen érdeklik, befolyván. azokban az országot felelőség mellett képviseli. — 14. §. A' miniszteriumnak, azon tagján kívül, melly a' felség személye körül a' 13. Sban említett ügyekre ügyelend, következő osztályai lesznek: a) Belügyek. b) Országos pénzügy. c) Közmunka és közlekedési eszközök és hajózás. d) Földművelés, ipar és kereskedelem. e) Vallás és közoktatás. f) Igazságszolgáltatás és

kegyelem; és g) Honvédelem osztályai.—15. §. Mindegyik osztálynak, valamint az ahoz tartozó, 's az illető osztályfőnökök vezérlete alatt állandó hivatalos személyzetnek élén külön miniszter áll.—16. §. A' kebelbeni ügykezelés módját a' miniszterium maga határozza meg.—17. §. Az összes miniszterium tanácsülésében, midőn ő felsége, vagy a' nádor királyi helytartó abban jelen nincs, a' miniszterelnök elnököl, ki e' tanácsot, midőn szükségesnek látja, mindenkor összehívhatja.—18. §. Mindegyik miniszter azon rendeletért, melyet aláír, felelősséggel tartozik.—19. §. Az ország közügyei felett ő felsége, vagy a' nádor 's királyi helytartó, vagy a' miniszterelnök elnöklése alatt tartandó értekezés végeit, Budapesten álladalmi tanács állíttatik fel, mely a' legközelebb országgyűlésen fog állandóan elrendeztetni.—20. §. Az ő felsége személye körül leendő miniszter mellé a' kívántató hivatalos személyzettel két álladalmi tanácsos rendeltek, kik jelenleg a' magyar kir. udv. kancellária előadó tanácsosai közül fognak az illető miniszter előterjesztésére nevezetni.—21. §. A' 7. §ban említett 's egyenesen ő felségének főtartott tárgyakat a' személye mellé rendelt felelős magyar miniszter fogja a' mellette levő álladalmi tanácsnokokkal és személyzettel kezelni.—22. §. A' magyar kir. udv. kancellária többi előadó tanácsosai a' 17. §ban említett álladalmi tanácsba fognak áttétetni.—23. §. A' magyar királyi helytartótanács 's az udvari kincstár az illető miniszteri osztályok között az álladalmi tanács alakításánál is személyben tartandó 1791: 58ik tezikre való figyelemmel felosztanak.—24. §. A' 6ik §ban körülírt kormánytestületek előülő tagjai a' 19ik §ban említett álladalmi tanácsban foglalnak helyet, 's ott a' felség, a' nádor kir. helytartó, vagy miniszterek távollétében elnökölnek.—

25. §. A' 6ik §ban említett kormánytestületek minden hivatalnokai és szolgálói 's így nemesek azok, kik újabb alkalmazást nyerne, hanem addig, míg másképp fognak alkalmazhatni, azok is, kik a' felebb említett miniszteri osztályokban el nem helyeztetnek, jelenleges fizetésüket egészen megtartandják.—26. §. Az ország minden törvényhatóságainak eddigi törvényes hatósága ezentúl is teljes épségében fentartandó.—27. §. A' törvényes bíróságok és ítélőszékek törvényes önállóságukban 's a' törvény további rendelkezései eddigi szerkezetükben fentartandók.—28. §. A' miniszterek az országgyűlés mindegyik táblájánál ülésel bírnak 's nyilatkozni kívánván, meghallgatandók.—29. §. A' miniszterek az országgyűlés mindegyik táblájánál annak kívánatára megjelenni 's a' megkivántató felvilágosításokat előadni tartoznak.—30. §. A' miniszterek hivatalos irataikat az országgyűlés mindegyik táblájának kívánatára, magának a' táblának, vagy a' tábla által kinevezett küldöttségnek megvizsgálása alá bocsátani kötelezetnek.—31. §. A' miniszterek szavazattal az országgyűlésen csak azon esetben bírnak, ha a' felső táblához megválasztanak.—32. §. A' miniszterek feleletre vonathatnak: a) Minden oly tetteért, vagy rendeletért, mely az ország függetlenségét, az alkotmány biztosítását, a' fenálló törvények rendeltét, az egyedi szabadságot, vagy a' tulajdon szentségét sérti, 's általok hivatalos minőségükben követtetik el, vagy illetőleg adatik ki. b) A' kezeikre bízott pénz 's egyéb értékek elikkasztásáért, vagy törvényellenes alkalmazásáért. c) A' törvények végrehajtásában, vagy a' közcseendő bátorság fentartásában elkövetett mulasztásokért, a' mennyiben ezek a' törvény által rendelkezésre bízott végrehajtási eszközökkel elháríthatók valának.—33. §. A' minisztereknek vád alá helyezését az alsó tábla szavazatainak általános többségével rendeli el.—34. §. A' bíraskodást a' felső tábla által, saját tagjai közül titkos szavazással választandó bíróság, nyilvános eljárás mellett gyakorlandja, és a' büntetést a' vétséghez aránylag határozza meg. Választatik pedig összesen 36 tag, kik közül azonban tizenkettőt az alsó tábla által a' vádpör élvételére kiküldött biztosok, tizenkettőt pedig a' vád alá vont miniszterek vehetnek vissza. Az ekkint alakított és tizenkét személyből álló bíróság fog fölöttük ítéletet mondani.—35. §. Az elmarasztalt miniszterre nézve a' királyi kegyelmezési jog csak általános közbocsánat esetében gyakorolható.—36. §. Hivatalos minőségükön kívül elkövetett egyéb vétségekre nézve a' miniszterek a' köztörvény alatt állanak.—37. §. A' miniszterium az ország jövedelmeinek és szükségének kimutatását 's multa nézve az általa kezelt jövedelmekről számadást országgyűlési megvizsgálás 's illetőleg jóváhagyás végett évenként az alsó táblánál bemutatni köteles.—38. §. A' miniszterium hivatalbeli fizetését, a' törvényhozás további rendelkezései, a' nádor 's királyi helytartó határozza meg.

Törvényjavaslat az ország közhivatalnokairól. A' közigazgatásnak a' miniszteri felelősséggel összhangzásba hozatala tekintetéből a' kormányi kinevezéstől függő közhivatalok iránt rendeltetik: 1. §. A' törvény útján kívüli elmozdíthatatlanság, egyedül az igazság szolgáltatásával megbízott bírói hivatalokraszerítatik.

Törvényjavaslat a' megyei gyűléseknek népképviseleti alapra állításáról (mely azonban nem fogadta-

totl el.) A' megyei szervezetnek Magyarhon 's kapcsolts részei alkotmányossága védbástyájának közszabadsággal összhangzásba hozatala végett, a' jövő törvényhozás bővebb intézkedéseig ideiglen rendeltetik: 1. §. A' megyei gyűlések népképviseleti alapra állíttanak 's azokban e' törvény végrehajtásával a' megyei tisztviselő-karon kívül tanácskozási és szervezési joggal csak képviselők bírandnak.—2. §. A' megyei képviselőket három évről három évre, az illető megye törvényhatóságához tartozó összes lakosság, törvényesen bevett választási és születési különbség nélkül választandja.—3. §. Ennélfogva képviselő-választási joggal az országnak 's kapcsolts részeknek mind azon benszületett avagy honosított és sem a' tyai, sem gyámi, sem gazdai hatalom alatt nem levő férfi lakosai bírandnak, kik legalább 24 éves koruak, az illető megyében laknak, vagy birtokosak, a' választók névjegyzékébe magukat annak idejében bejegyeztették és a' választásban személyesen részt vesznek.—4. §. A' képviselők száma a' legkisebb megyében is 50nél kisebb, valamint a' legnagyobbban is 400nál nagyobb nem lehet.—5. §. A' népesség számához képest tehát képviselőválasztás végett a' megyéknek a' mennyire lehet községenként választó kerületekre akint kell felosztani, hogy minden 800 lakosra egy képviselő vétetvénközép alapul, ezen arány aként emeltesék vagy csökkentessék, a' mint kell, hogy a' képviselők fenebbi legkisebb száma mindenestre kikerüljön, legnagyobb száma pedig túl ne haladassék.—6. §. A' köztanácskozási nyelv Magyarországon a' magyar, a' kapcsolts részekben pedig saját szabályuk következtében is a' horvát leendő. Képviselőnek tehát, kivéven a' megyék tisztviselőit azon időre, míg hivatalban vannak, minden választathatik, ki az illető megyében választói joggal bír, ha a' köztanácskozási részvételre megkivántott ezen közzé kell meg tud felelni.—7. §. Ezen törvénynek a' megyék meghallgatása mellett ugyancsak a' megyék által mielőbbi foganatba vétele a' miniszteriumnak meghagyatik, mely szemelőt tartva a' (t) t. ezikk által követválasztási tekintetben megállapított eljárás elveit, a' jelen törvény végrehajtásának részleteit ideiglen szabályozandja 's egyszersmind a' legközelebb országgyűlésnek a' megyeszerkezet minden ágában rendezéséről törvényjavaslatot fog előterjeszteni.

Törvényjavaslat a' megyei tisztviselőkéről. A' megyékben a' legközelebb országgyűlés intézkedéseig tisztviselők nem fognak tartatni, kivéven, ha egyes megyék közigazgatási viszonyai azt halaszthatlaná tennék, mely esetben a' tisztviselők ideiglen a' helyi képviselő-miniszteriumának rendeltére az illető megye képviselő gyűlése fogja megtenni, addig pedig, míg a' képviselők megválasztása véghez menne, az időközben megüresülő egyes tisztviselősegeket a' főispánnak törvényes szokás szerinti hozzájárulással a' közgyűlés fogja helyettesítés által ideiglen betölteni.

Üzenet a' kk. és rr. nek a' mly. fürdekhez az országgyűlési követeknek népképviselet alapján választásáról alkotott javaslatra nézve tett észrevételek iránt. A' kk. és rr. azért vélték szükségesnek a' választói jogot 1/4 telkekre is kiterjeszteni, mivel annak csak 1/2 telkekre szorítása által több megyében, hol a' telkek nagyobb része negyedekre van fölözve, a' földmivelő 's ingatlan birtokkal ellátott népből nevezetes szám kizárva lenne, mi sem a' méltánosság, sem az osztó igazsággal meg nem egyezik. Az egész országra nézve pedig semmi rossz következtetéstől nem tartanak a' kk. és rr., ha a' választói jog 1/4 telkekre is kiterjesztetik, mivel ezek birtokosi sem tekintethetnek oly vagyonalannak, kik a' renddel párosult szabadság fentartását érdekeik legfőbbikének ne tekintenek; egyébiránt a' 1/2 és 1/4 telkesek közt sem ezen, sem a' műveltségi fokozat tekintetében lényeges különbség nincsen 's azon szám, mellyel az 1/4 telkesek az ország választói többséget szaporítják, nem oly nagy, hogy ez bárkiben aggodalmat gerjeszthetne annyival inkább, mert köztapasztalás szerint is a' szélesebb alapra fektetett választási jog inkább biztosítja az alkotmány állandóságát, még a' némelyek által annyira retteget vagyonalannak mozgalmi ellen is, mint oly megszorítások, mellyek a' szükségtelesen kirekesztésekkel inkább keserűséget, mint megnyugvást eszközölnek. Melly nézetekből indulva tehát a' m. fürdek által a' 2dik §. folytatában javasolt 1/2 urbéri telkeket alapul nem fogadhatják el, 's továbbá is előbbeni szerkezetükhöz ragaszkodnak. Ugyanazon §. c. pontjában említett 100 pnyí jövedelem elibe azonban ezen szavakat „saját földbirtokukból vagy tőkéjükből eredő” igtaltatni. Nemkülönb a' d. pont alatt említett lelkészek után a' segéd lelkészeket is megemlíttetni, ugy ezen pont végére ezeket „azon választókerületben mellyben állandó lakásuk van” hozzátétetni nem ellenzik. A' 13dik §ban továbbá a' választás határnapjának szónökszékekről kihirdetését benyújtani kívánják. A' 32. és 40. §oknak olyképeni változtatását, mint azt a' m. fürdek javasolják, elfogadják, 's e' szerint azon 50k kiigazítandók lesznek. Az 50. §ban meghatározott napidíjakat pedig, már csak azon tekintetnél fogva is megállapítandóknak vélik: mivel az országgyűlési képviselőség elvállalását szegényebb sorsu, de értelmi képzettséggel bíró egyedekre nézve lehetlenné ten-

ni nem akarják, más felől pedig alkalmat nem kívánnak nyújtani arra, hogy a' mindennapi szükség aggodalmait közt igen nehezen fentartható függetlenség, melly a' törvényhozónak egyik főkölléke, a' megvesztegetésnek áldozatul essék.

A' mart. 30ki kerül. ülés kezdetén kedvetlen híreket kelle hallanunk. Itéljen a' közönség a' következőkből.—Gr. Széchenyi István (Mosony követe) engedelmet kér a' tisztelt hazafiaktól néhány őszinte szó kimondására. Ó már agglégény, tehetsége nem nagy, de igéri, hogy életét a' hon szolgálatában, mint becsületes napszámos fogja végezni. Minden pletykának hitelt adni nem akar, de vannak események, miknek lehetetlen titokban maradni. Esedezik, hallgassák ki nyájas hangulattal és türelemmel, nem dorgáláskint, de mint őszinte hazafi fog szólni. Beszéltek neki, hogy tegnap itt egy magánlakban, hol aszszonyok települtek le, bizonyos egyed azon veszélyben forgott, hogy kérdőre vonják. Mindenkinek laka oly szent hely, hova betörni senkinek nincs joga, 's ha e' határon túllépünk, semmi nem ment meg a' polgári háborútól. Ugy látja a' dolgokat, hogy Magyarország sorsa nem a' bécsi leiratoktól függ, de ha barátságosan kezettfogva egymással, 's állat vállhozvetve a' közjónak áldozzuk életünket. Pozsonyban őrsereg támadott, mellynek célja: a' polgárok személyének 's vagyonának védelme. De mint mondják az őrsereg néhányai talán hazafiai bévtől túlaradva voltak, kik magánlakba berontva berekesztett szekrényeket is feltörve oly egyedeket kerestek, kiről eddig csak azt tudja szólni, hogy hűn működött országunk hasznára. Bűnül tulajdonított neki, hogy a' mit mások végeztek, azt aláírni volt kénytelen; de kérde, ha legnagyobb bűnös volna is, annyira velemültünk é, hogy épen a' nemzetőrsereg tagjai akarják őt kérdőre vonni 's elítélni? Nagyobb veszélyt nem ismer, mint ha illy gyanúsítások következtében kitért indulattal minmagunk dulunk saját kebleinkben. Ha magunk közt rendet nem tartunk e' zivatáros időben saját indulatunknak leszünk zsákmányi. Szóló is a' nemzetőrség tagja, őrnagygyá akarták választani, de agglégény levén 's a' munka halmaza alatt nyögven, megköszönte, 's mint közlegény helyt áll, hol kell. De a' ház szentségét a' polgári biztosság legelső palladiumának tartván, mellyben dálni nem szabad, ugy vélekedik, hogy az őrsereg hivatása, ellenállani azoknak, kik a' ház szentségét megtámadják, e' tekintetből a' nemzetőrség soraiából, mellynek néhány tagjai a' ház szentségét annyira letiporták, már is ki akart lépni, midőn viszatartóztatá azon gondolat és meggyőződés, hogy az érintett kicsapongást a' nemzetőrség többsége nem helyeselheti. A' haza szent nevére kér a' nagy hazafi: tartson rendet, mert ha mindenki saját esze szerint irányt akar adni, mi lesz belőlünk?—A' tisztelt hazafinak ezen őszinte 's becsületesre való komoly nyilatkozatát a' tábla kellő méltánlással és helyesléssel fogadja, mellyhez nem annyira, hogy nyomatékot kívánt volna adni a' jeles honpolgár szavainak, mint hogy ezek elhangozni ne látszassanak, a' tiszta honszeretet és szeplőtlen polgári becsületeség. Deák Ferencz következő lelkes intést ragasztott, melly szentírásként hatott a' kedélyekre. D. e. á. k. F. (Zala): Nem szólana Széchenyi után, mert nézeteiben osztozik, de ne hogy egyedül látszassék maradni, némelyeket megjegyez. Nem akarja elhinni, hogy az érintett esemény nem túlaradó hazafiságból eredett, azért higgadtan szól. Legyen reform, legyen ennél több, csak akkor válik gyűlöletessé, ha a' rendet önmagunk bontjuk. Franciaországban rövid évek alatt két forradalom ütött ki, az elsőben a' dynastia változott, a' legutóbbiban köztársasággá vált Franciaország. És hallottunk é, hogy személyek üldözettek volna, nemde becsületét érdemel azon nemzet, melly a' személyt és vagyont tiszteletben tudja tartani. A' legutolsó februáriusi napokban még a' legutolsó napszámos is, ha valakit véletlenül megbökött, önként bocsánatot kért, nem hogy még személyes üldözésnek lett volna kitéve, minek lehetőségét ha nálunk hinnie kellene, Magyarország jövődjének vége volna. A' legszemélyesb típusa lenne jelen hangulatnak, melly a' dolgok új fordulatától mindenkit elriasztana. Gyermekkorától fogva vágyódott egy új átalakulás után, de ha annak anarchia lenne a' következtése, elfordulna tőle. Vétene az: ki az érintett esetet helyeselné, valamint az is, ki a' nem helyeslést gyávan elhallgatná. Nem élünk oly időben, hogy szakadásra volna szükség, kik a' jelen átalakulásnak nem voltak barátai, barátivá kell tenünk azokat, a' magyar csak kezettfogva él meg, különben nem is kell ellenség a' magyar maga magát felpörzsöli. Nem élünk a' régi idők ösvényén, midőn a' pártokat demonstratiók és személyes üldözéssel kellett gyengíteni, 's ha a' szabadság azon védelemre szorul, hogy miatta egyedeket kell üldözöbe vennünk, jobb lesz vonuljunk haza kertünk árnyékába. Önkeblünkben érezzük az erőt, kerüljük, mi szakadást okozna, egyek vagyunk, párt köztünk nincsen. Mi tette nagyszerűvé a' francia eseményeket? az é, hogy egyik párt a' másik felett diadalmaskodott? Nem; de az, hogy párt párt ellen küzdött, 's midőn a' democatia győzedelmét kivivta, a' többi párt az institutiókkal összeforrott. Odillon Barrot 's a' st. germaini töredéki szolgálatukat ajánlák az új rendszernek. Ez teszi nagygyá a' francia eseményeket, hogy illó moecos szenny nélkül

tudták kiválni a forradalmat. És itt a tegnapi ülésben nem le-
hetvén jelen, — Somogy követének előadására azt jegyzi
meg, hogy ha valaki Ulászló törvényeivel akar harcolni, azon
corpusjurissal, melyet a körülmények fordulata félretett, olly
fegyverrel kíván élni, minek soha sikere nem volt, mely el-
avult, 's melly a nemzet új életében ó szagot terjeszt. A né-
zetektévedhetnek, de bárkiszórja az egyenlenség magvát,
iszonyu felelősséget vállal magára isten és emberek előtt. Ha
valaha, most van öszszetartásra szükség, egyes személyekkel
bibelődni kicsinség. Ki hazáját szereti, legyen nemzetör vagy
nem, őni fogja a vagyon- és személybátorságot. Ismételve
magasztos szavait, még egyszer kijelenti, miszerint a megsza-
kadásnál nagyobb veszélyt nem ismer, miért örködjék minden-
ki, hogy ez elkerültesse, örködjék a személy- és vagyonbá-
torság, a társaságnak ezen alapelve fölött. Vegyék a tiszt.
honfiak szavaimat—igy fejezé be azon tiszta érzéssel, a mint
azokat kimondottam. Nem szükség kiemelni, hogy ezen
szózat a többség meggyőződésévé vált; nem szükség hir-
detni, hogy az észnek illy dicső tanácsa hangos tetszéstara-
tott, hinni akarjuk, a nagy hazafi böles szavaira meghajol-
tak azok is, kiket a tullehév annyira elragadott. Szentkirályi
M. elnök: Miket az előadottak után kimondani akar, rövid szá-
vakba foglalja: A nemzetörserég—figyelmet kér— 's a kik
magunkat besoroztattuk, köteleltséget vállaltunk és felelőssé-
get a vagyon- és személybátorság fentartására. Köteleltséget
és felelősséget. Erre megesküdtünk. Többet nem szölok, ebben
mindent megmondottam, ha volt nemzetör azok között, kik
a dülást véghezvitték. (Harsány éljenzés.) M a d a r á s z L. Nem
tudja, milly alakban hozatott elő a jelen kérdés. Helyét nem
látja, akár miniszteri előadásképen akár máskint hozatott elő.
(e' szavaira morgás keletkezvén, kijelenté, hogy őt ez véle-
ménye szabad kijelentésében gátolni nem fogja) Két minisz-
teri hangot hallott, melly a nemzeti örsereg némelly tagjai-
nak dülását nem helyesli, szölo ennél többet a dologról nem
tud, és midön e' tárgyban mondatott, hogy Ulászló törvé-
nyeire hivatkozni öszerü dolog, mert azon törvény elavult,
a' corpusjuris nem létezik, köteleltségek tartja kimondani,
hogy a' corpusjuris még eltemetve nincs, minek ideje tán el-
érkezik, 's a' miniszteri törvények az 1790i 10. t. czikket el-
homályosítják, de míg új codex nem lesz, addig magát minisz-
teri önkény alá nem veti. Midön Ulászló 17. decr. 7. cz. hivat-
kozott, melly halálos felelősséget mond azon miniszterekre, kik
ö felségének rosz tanácsot adnak, azt hitte, hogy alkotmányos
garantiákra hivatkozott. Más törvényt e' részben nem ismer-
vén, a' törvény ösvényén volt, midön felszöloalt. Hogy miként
lehetett a' törvényre hivatkozni annak, ki az új eszméknek bá-
rája, erre azt jegyzi meg, midön kijelenté, hogy ha a' nemzet
igényeit még tovább is vakmerően kigunyolni merészlük, azon
rosz tanácsosok büntetését fogja kiválni. Ezek nyomán hivat-
kozott szölo a' törvényre és azon személy megbüntetését
kérte, ki e' gunyáláirni merete, kit menteni nem lehet. 'S mi-
dön illó korlátok közt megbüntetését kívánt, törvényhozi kö-
telességét teljesíti, utzai kalandorokról semmi tudomása. Hogy
a' tábla indítványát el nem fogadta, annak oka egyszerű, a' több-
ség határoz, de midön mai napon hivatkozástörténik szava-
ira, megmutatni kéri: van e' más törvény. Midön a' perczek olly
drágák, a' jelen tárgyra kimondja, hogy az sem a' közleke-
dési miniszteriumnak nem feladata, sem táblai végzés alá nem
való. De á k F. Az előtte szöloznak azon kifejezése ellenében,
miszerint a' felhozott kérdést miniszteri kijelentésnek vette,
azt jegyzi meg, hogy eddig csak egy miniszter van, 's a' táb-
lának nem az van bejelentve, hogy kik a' miniszterek,
de hogy gróf Batthyányi Lajos kiket kíván minisztereknek.
Szölo kijelenti, hogy nem miniszter 's hogy lesz e' ez az is-
ten kezében van. Ezt azért jelenti ki, hogy mit a' somogyi
követ a' miniszteri önkény ellen felhozott, reá nem háramlik.
—Egyébkint az önkénynek különböző fajai vannak; illyen
az: ha van követ, ki követtársának felszöloalási jogát kétség-
be hozza. Az illető eseményt nem a' miniszterek, de Mosony
és Zala követei hozták elő, 's előhozniok joguk volt, valamint
joga van a' somogyi követnek azt el nem fogadni. Ha minisz-
ter volna szölo, sok dologért válnék felelőssé; de ez még is-
ten kezében van 's most úgy szölo mint Zala követe. Ezen joga
kétségtelen, czáfolja meg előadását, kinek tetszik, de hogy

előadása nem volt helyén, ezt soha el nem ismeri. (Hoszsza-
s éljenzés.) Szabadság és rend tekintetében szölo fog min-
dig, míg öszsze nem roskad. (Általános tetszés). Bónis S.
A' somogyi követnek a' morgásra vonatkozó szavaira azt
mondja, hogy igen is vannak perczek, midön az, ki egész é-
letében honának élt, a' somogyi agitatori hangtól mazát el-
némíttatni nem fogja (zaj). Somogy követe fejtegeté: vajjon
helyén volt e' az esemény előadása. Engedje meg a' somogyi
követ, ha a' rendkívüli körülményeket fontolóra veszi, lehe-
tetlen nem mondia, hogy az előadás helyén volt. Vannak
perczek, midön a' törvényhozonak legmagasabb köteleltsége
a' rend- és esend föntartása, hogy törvényeket alkothasson.
(Helyeslés). Sokan vagyunk u. m. kik mióta feljüdtünk, e'
hazának szentelt életünket semmi gyanúsítás nem árnyékol-
hatja, de hogy mi legyen tanácsos, ezt még akkor is köte-
lességünk kimondani, ha egypár agitatori szölo—(piszégés,
mellyet a' hallgatóságnak legnagyobb része éljenzésekkel
nyomott el). Felhiva érzi magát végre azokhoz szöloani, kik-
nek tulbuzóságából származott a' tegnapi eset. Uram! illy
átalakulási időben a' helbátorság legelső kellék, föntartása
fériás erény és köteleltség. A' legnap eseményeket senki
nem helyeselheti, az sem, ki ellenkező véleménnyel küzdött a-
zon urral, a' ki czélul volt kitűzve. A' bukotton paczkázinem
fériás cselekedet, 's ki így paczkázik, nem hiszi szölo, hogy
az nehéz időkben helyét megállaná, hova köteleltsége hja.
Tartsunk rendet, ne pazaroljuk erőnket hiába, tartsuk ezt len
akkorra, midön a' honnak reá szüksége lesz. (Szölo vég-
szavait egy két sziszegés követte, mellyet azonban a' tetszés
és helyeslés hangos nyilatkozatai elnémítottak). —Gr. Szé-
c h e n y i István. Uralkodjék béke köztünk és barátság. —
T o m e s á n y i (Békés). Nem kíván a' tárgyhoz szöloani, mert
szava azon kitűnő capacitások és hazafiak szöloata mellett, a'
kik nyilatkoztak, nyomatékka nem bírna. Előadásukat vala-
mint magáévá teszi, úgy reményli, hogy a' táblának min-
dön jón tagja méltányolni fogja. (A' követei mindnyájan.)
— Hiszi, hogy a' tábla előtt nem lesz közönyös dolog tudni,
milly véleménnyel kísérik lépteit a' vidéken. A' f. hó 22kén
Gyulán tartott közgyűlés, melly népgyűléssé alakult, követei
által kijelenté, hogy az ország rendének eljárását helyesli
nemesak, de azon számtalan ezer, kiket a' megye udvara
befogadhatott, hátafóhászt emelének az ég urához, mindnyá-
jan egyhangulag esküdvé, hogy a' szabadságrét élni halni
készek. Ezeknek e' nép utasításából köteleltsége kijelenteni,
miszerint a' most hozandó törvényeket a' jövő országgyűlé-
sen újabb tanácskozás alá vétetni, 's a' népképviselőnek a'
jogegyenlőség legtágasabb basisát adni kívánják. (Köztetszés,
hangos éljenzés). — R e n g e y Szeged városnak újabb kö-
szönetét hirdeti a' törvényhozás előtt, 's azon készséget a'
szegedi polgároknak: miszerint a' kivított szabadságrét a'
alkotványért élni halni elhatároztak. (Éljenzés). Szent-
k i r á l y i M. elnök: Ugy a' szegedi, mint egyéb hasonló peti-
tiókra nézve kijelenti, miszerint a' tábla örvendetes érzel-
meinek nyilvánítását el nem mulaszthatja, valahányszor ta-
pasztalja, hogy szavai 's tettei az ország minden vidékein visz-
hangra és pártoltatásra találak. Ezért a' tábla megnyugvást
gerjesztő érzéssel Szeged rokonszenvét is örvendetes tudomá-
súl veszi. Ezután Beszterczeb. és Körmöcz követei a' bá-
nyavárosokra hitták fel a' közgyűlést 's a' bányamivelés, e'
fontos iparjagntak pártfogásba vételét kívánták. —K o s s u t h
Lajos kijelenté, mikint ha a' miniszterium megalakul, egyik
fölgondja lesz hatásköréhez képest ápolni a' bányászatot 's e-
lölépéseket tenni abban, mi a' törvényhozás feladatához tar-
tozik. R e v i c z k y P. (Esztergarn k.) Legújabb utasítását ol-
vassa fel, mellyben küldöji kijelentik, miként aggodalommal
hallák, hogy a' pénz és hadügyi miniszterium meg van ta-
gadva, 's nyilatkoztatják, hogy ö felségének adott szava
szentségében biznak ugyan, de azt csak akkor látják teljesve-
dettnek, ha a' pénz és hadügyi miniszterium is meg lesz eró-
sítve 's tb. Szölo ny K. (Lőcsé k.) Solcz József alhadnagy-
nak a' munkási börtönből kiszabadítása iránt Lőcsé váro-
sának petitióját nyujtja be. A' statusfogylok megkegyelmez-
tetése a' hírlapok szerint már megtörténvén, esodálkózással és
fájdalommal vevék a' nemzet képviselőji a' bejelentett esetet
's a' petitió foganatosítását annak után szorgalmazzák. Ez-

után még a' helyét hitvallásu tisztantuli egyházkerület kére-
lemlevele mutattatott be, 's a' miniszteriumhoz tételtel át, 's
némelly kinyomandó üzenetek olvastattak fel. A' kerületi ü-
lés rövid időre országossá alakult, hol némelly tárgyak men-
tek keresztül. A' ker. ülés folytatván, az országgyűlési kö-
veteknek népképviselő alapján választásáról törv. javaslat
került szölonyegre 's tárgyalása az esti kerületi ülésben beiste-
jeztetett. Részleteit közelebb alkalommal.

KÜLFÖLD.

AUSZTRIA. L e m b e r g. A' bécsi eseményekről tu-
dósítás m. 19. reggel érkezett Lembergbe. 11¹/₂ órakor nagy
tömeg sereglett Kulczicki szabó háza elé, hol egy petitió szer-
kesztett, mellynek aláírására fölolvásás előtt a' nép tödult.
(Jezsuiták is voltak köztök) 2 órakor már mintegy 6—8 iv
tömvé volt aláírással és a' petitió most először és 4 órakor
másodizben ugyanazon ház erkélyéről olvastatott fel, szabad-
sajtó, egyenlőség a' törvény előtt, robot és minden job-
b á g y i t a r t o z á s m e g s z ü n t e t é s e, személy és vagyon-
bátorság, a' lengyeleknek minden hivatalokra alkalmazása,
a' lengyel nyelv általános behozatala volt a' 11 pontba fog-
lalt petitió tartalma. 5¹/₂ órakor egy választvány a' kormány-
zóhoz vitte; az akadémiai ifjuság, a' karok lengyel köntösbe
öltözött kormánytanácsos Wasilewsky kíséretében 's ezek
élén Sapieha hg. Ezen választványból, mellyet több ezren
követtek, csak 11 személy ment föl a' kormányzóhoz. Sapieha
hg francozia nyelven kezdett beszélni; ekkor Romanovitz üg-
véd a' beszédet félbeszakította, megjegyezvén, hogy nin-
esenek Franciaországban, tehát a' szölok lengyelül vagy né-
metül beszéljen, mire dr. Slawkowski folytatá a' beszédet.
Az előadás bevégezte után a' kormányzó az erkélyre ment a'
választványt 's megígérte a' népek a' petitió fölterjeszté-
sét ö felségéhez, mi leirhatlan örömmel fogadtatott. Romano-
vitz által előadott kérelemre, hogy a' polit. foglyok szabadon
bocsáttassanak, a' kormányzó ezt másnapra megígérte 's meg
azon este hármat szabadon eresztett, — kik közt volt Ostaw-
ewsky bírtokos, kinek lovait a' nép, midön a' piaczon ke-
resztül ment, kifogta 's hazahuzta. Este a' város kivilágitta-
tolt 's az éljen kiáltásokon kívül az éji csendet misem hábor-
gatta; sőt egy fősvény kanonok ablakainak beveretése is nem
annyira aggodalmat, mit örömet okozott az éji vándoroknál.
20kán minden utca szerfölött népes volt 's 9 óra felé el-
kezdett a' foglyok kibocsáttatása. Mindegyik közülök éljen-
nel és kendő-lebegtetéssel fogadtatott, 11 órakor az akade-
miai ifjuság a' kormányzóhoz ment 's fegyvert kért, mi meg-
adatott neki, előbb mindenki nevé irván be. Ezután külön-
féle gyűlés tartatott. Az akadémikusok egyik szöloka a' há-
romszíni kokárda-viselést indítványozta, mi közhelyeslé-
ssel fogadtatott. Ezután fölállott egy szöloka, mondván hogy az
alkotvány és béke színe fejez. 'S e' második indítvány győzött 's
nem sokára az egész városban mindenütt fejez kokárda volt
látható. Egyébiránt a' béke és rend nem zavartatott egész
napon meg, este a' színházban a' kormányzó ottléteben a'
néphymnus elénekeltetett. 21kén reggel falragaszok által
béke és rend ajánlatott. 1¹/₂ órakor egy tömeg, dühös szö-
nok vezérlete alatt a' kormányzóhoz ment 's fegyvert kívánt.
Dobrzanszky lapszerkesztő a' katonaság lefegyverzetését kí-
vánta 's a' fegyvert a' népek átadatni, melly 50,000 löny
erős levén, a' béke föntartását ígérte. Az akadémikusok egy
század granátossal szövötközve, ezen kívánatnak lehető leg-
nagyobb bildelemmel ellenszegültek, miután a' kormányzó
mint már említettük, megígérte, hogy a' fegyvertárból ele-
gendő fegyvert adat. Ezen tanácskozás közben mutatkozott
egy orosz párt, és a' lengyelek az orosz szölokokat az abla-
kon mármár leaktarták vetni, de a' derék deákok ezt meggátol-
ták 's egy lengyel az által állitá a' békét viszsza hogy a' fő-
örház előtt kihirdette, miszerint a' császár a' k o t v á n y t a d-
ott és most már ö felsége lengyel király az 1772. lengyel há-
társzélekkel. Általános tetszés, ölelik 's öszszeviszsza eső-
kolják a' granátosokat 's a' béke helyreállott, 3 órakor is-
mét egy csoport gyülekezett a' városházhoz Dobrzanski ve-
zérlete alatt. A' kormányzó ezeknek szötoszlását kívánta,
mire a' gyűlés végzés nélkül el is oszlott. Az éj esendes volt.
— 22kén a' kormányzótól ismét hirdetés jelent meg a' bé-
ke és rend fentartására, 's delutánig semmi zavar nem történt.

43ik szám.

Vas-szállítás.
A' bácsi k. k. Ferenczesatorna és a' kinc-
stári uradalmak szükségére folyó esztre e' követ-
kező vasfajok kívántatnak:
A' Ferencz csatornához:
Rácsvas (Gittereisen) 1 rudas 2 mázsa 2/4,
3/6, 4/8, 5/10, 6/14, 7/18 mázsa;
kapocsvas (Schlieszeisen) 1/2 mázsa 2/4,
3/8, 4/6, 20 mázsa;
gömbölyvas kovácsolva (Rundeisen im
Gesengeschmedet) 1/2 mázsa 2/4, 3/6, 4/6, 6/8,
8/10, 10/6, 12/2 44 mázsa;
hoszszuszálvas (Stegreifeisen) rendszeren
kovácsolva 2" széles 11" vastag 6 mázsa;

2" széles 7" vastag 12 mázsa;
1" 10/12" széles 11" vastag 6 mázsa;
1" 10/12" széles 9" vastag 12 mázsa;
összesen 36 mázsa;
kerékvas (Rad-eifeisen) 4 1/2 m. 3/8 ösz. 5 mázsa;
ásó 12 darab;
drót (Stukatur-drath) 14 font;
harapófógó nagyobb rendű 2 darab;
fejze (Bandhacke) 2 darab;
balta (Handhacke) 2 darab;
köszörűk 90 — 100 fontig 2 darab;
" " 45 — 50 fontig 1 darab.
A' kincstári uradalmak számára:
Rácsvas (Gittereisen) 1 rudas 1310 font,

É R T E S Í T Ó. 1848.

2¹/₂ 500 font, 3¹/₂ 400 font, 4¹/₂ 352 font, 5¹/₂ 4,352 font 12/2713
font; összesen 9,687 font;
kapocsvas (Schlieszeisen) 2¹/₂ 50 font, 3¹/₂ 1704
font, 4¹/₂ 3332 font, 5¹/₂ 5302 font ösz. 10489 font;
kerékvas (Schieneneisen) 2¹/₂ 600 font, 3¹/₂ 212
font, 12¹/₂ 150 font, ösz. 962 font föltételeztetik:
1) hogy ezen vasfajok coalitioi, murányi
vagy pedig pécsi gyárakból eredjenek.
2) Hogy folyó eszti május hóban Monostor-
szegre a' Ferenczesatornához szállitassanak; a-
zon esetre, ha ez meg nem történhetnék, a' vál-
lalkozók az ajánlatokban nyilvánosan tegyék ki
a' határidőt, mikor lennének képesek az egész
vasmennyiséget az említett helyre szállitani.
3) Az egész mennyiségnek ára az elvelt
után legfeljebb hat nap lefolyta alatt, kifizeteni
fog. 4) Az írásbeli bepecsételt ajánlatok ezen
fölrattal: „N. Nnek vaszállitási ajánlat a' leg-
feljebb folyó eszti april hó 15ik (tizenötödik) nap-
jáig délelőtti 10 órára a' zombori Ferencz-csa-
tornai igazgatósághoz benyujtassanak.
5) A' vállalkozók vagy személyesen vagy
közvetveesen felhatalmazott biztos által a' ki-
tűzött aprilis 30ra 10 percenti bánatpénzzel el-
látva, az említett csatornaik igazgatóságnál a' vé-
gül jelenjenek meg, hogy a' szállítás tekintetében
a' kevesebbet kérvél azonnal szerződés köttet-
tessék. Zomborban, február hó 26án 1848. 1—3